

Rozsudek pro uznání

Je-li žalobou uplatněno více nároků a neumožňují-li skutková tvrzení v žalobě učinit závěr, že z nich vyplývají všechny nároky, nelze platebním rozkazem rozhodnout pouze o nárocích některých. Za takové situace nelze proto vydat ani kvalifikovanou výzvu k vyjádření podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. s platebním rozkazem spojenou. Vyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu, lze však o těch nárocích, které jsou samostatně projednatelné, vydat podle ustanovení § 114b o. s. ř. kvalifikovanou výzvu k vyjádření samostatně. O těchto nárocích pak může nastat fikce uznání ve smyslu ustanovení § 114b odst. 5 o. s. ř. vůči každému z těchto nároků samostatně a také samostatně vůči nim soud posuzuje i předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání podle ustanovení § 153a odst. 3 o. s. ř.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 23 Cdo 4311/2011, ze dne 28.2.2012)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobkyně D. s.r.o., se sídlem v P., zastoupené JUDr. M. J., advokátem, se sídlem v P., proti žalované C.S. s.r.o., se sídlem ve V., zastoupené Mgr. J.K., advokátem, se sídlem v P., o zaplacení částky 6,059.425,97 Kč s příslušenstvím a smluvní pokuty, vedené u Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích pod sp. zn. 57 Cm 178/2010, o dovolání žalované proti rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 17. srpna 2011, č. j. 4 Cmo 93/2011-196, tak, že řízení o dovolání proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 25. ledna 2011, č. j. 57 Cm 178/2010-44, se zastavuje. Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 17. srpna 2011, č. j. 4 Cmo 93/2011-196, a rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích ze dne 25. ledna 2011, č. j. 57 Cm 178/2010-44, se v části, jíž bylo žalované uloženo zaplatit žalobkyni částku 6,059.425,97 Kč s příslušenstvím, zrušují a věc se v tomto rozsahu vrací Krajskému soudu v Hradci Králové - pobočce v Pardubicích k dalšímu řízení. Ve zbylém rozsahu se dovolání odmítá.

Z odůvodnění:

Krajský soud v Hradci Králové - pobočka v Pardubicích rozsudkem pro uznání ze dne 25. ledna 2011, č. j. 57 Cm 178/2010-44, uložil žalované povinnost zaplatit žalobkyni částku 6,059.425,97 Kč s příslušenstvím a smluvní pokutu ve výši 0,03 % denně z částky 6,059.425,97 Kč od 1. června 2006 do zaplacení (bod I. výroku) a rozhodl o náhradě nákladů řízení (bod II. výroku).

Žalobkyně se svojí žalobou domáhala proti žalované zaplacení částky 6,059.425,97 Kč s příslušenstvím (neuhrazené zádržné) a smluvní pokuty ve výši 0,03 % denně z částky 6,059.425,97 Kč od 1. června 2006 do zaplacení ze smlouvy o dílo.

Soud prvního stupně ve věci vydal platební rozkaz dne 22. listopadu 2010, č. j. 57 Cm 178/2010-24. V platebním rozkaze současně, podle ustanovení § 114b odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), vyzval žalovanou, aby se ve lhůtě 30 dnů ode dne doručení odporu proti platebnímu rozkazu k žalobě písemně vyjádřila, uvedla, zda nárok uplatněný v žalobě uznává, a pokud nárok neuznává, aby vylíčila rozhodující skutečnosti ve věci samé, na nichž staví svoji obranu proti žalobě, a označila důkazy k prokázání svých tvrzení. Zároveň soud prvního stupně žalovanou poučil ve smyslu ustanovení § 114b odst. 5 o. s. ř., že jestliže se ve stanovené lhůtě písemně nevyjádří a ani nesdělí vážný důvod, který ji v tom brání, bude mít soud za

to, že nárok uplatněný v žalobě uznává a rozhodne dle uznání podle ustanovení § 153a odst. 3 o. s. ř.

Proti platebnímu rozkazu podala žalovaná včasný, blanketní odpor, k žalobě se však věcně nevyjádřila a neučinila tak ani v třicetidenní lhůtě ode dne doručení odporu; přitom nesdělila, jaký vážný důvod jí v tom brání. Soud prvního stupně měl proto bez dalšího za to, že žalovaná nárok uznává a rozhodl ve věci vyhlášením rozsudku pro uznání bez nařízení jednání.

K odvolání žalované odvolací soud rozsudkem v záhlaví označeným rozsudek soudu prvního stupně v bodu I. výroku, co do povinnosti žalované zaplatit žalobkyni částku 6,059.425,97 Kč s příslušenstvím, potvrdil; v části, v níž bylo rozhodnuto o povinnosti žalované zaplatit smluvní pokutu ve výši 0,03 % denně z částky 6,059.425,97 Kč od 1. června 2006 do zaplacení, jej změnil tak, že se rozsudek pro uznání v tomto rozsahu nevydává a věc v tomto rozsahu vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (první výrok); dále zrušil bod II. výroku o nákladech řízení a věc rovněž vrátil v tomto rozsahu soudu prvního stupně k dalšímu řízení (druhý výrok).

K námitkám žalované, že žaloba byla postižena takovými vadami, které by bránily pokračování v řízení, že žalobní tvrzení jsou rozporuplná a nekonzistentní, že uplatněné právo ze skutečností uvedených žalobkyní neplyne, odvolací soud odkazuje na ustanovení § 79 odst. 1 o. s. ř. uvedl, že nemá-li návrh na zahájení řízení vady bránící jeho projednání a žaloba je projednatelná, může soud přistoupit k dalším přípravným krokům, tj. např. k vydání usnesení podle ustanovení § 114b o. s. ř. V této souvislosti upozornil, že v projednávané věci byly žalobou uplatněny dva nároky se samostatným skutkovým základem, a to doplatek ceny díla v podobě zádržného a smluvní pokuta a soud je projednával ve společném řízení. Byly-li tedy v žalobě uplatněny dva nároky, podmínky k vydání usnesení podle § 114b odst. 1 o. s. ř. se již posuzují samostatně, stejně jako mohla samostatně nastat fikce uznání nároku a mohlo být rozhodnuto rozsudkem pro uznání. Konstatoval, že pokud jde o nárok na zaplacení částky 6,059.425,97 Kč s příslušenstvím, měl soud prvního stupně k dispozici žalobu v takové kvalitě, která požadovaným nárokům na její obsahové náležitosti odpovídala. Ve vztahu ke smluvní pokutě odvolací soud zdůraznil, že smluvní pokuta není příslušenstvím pohledávky, jde o samostatný majetkový nárok s vlastním skutkovým základem (byť má akcesorickou povahu), a je-li předmětem řízení, musí být přesně vyčíslena. Byl-li nárok na zaplacení smluvní pokuty uplatněn tak, jako by se jednalo o příslušenství, nelze o něm rozhodnout bez odstranění vady žaloby postupem dle ustanovení § 43 o. s. ř. Taková vada pak brání pokračování v řízení a postup dle ustanovení § 114b o. s. ř. není na místě, neboť nejsou splněny předpoklady k tomu, aby byla žalovaná usnesením podle ustanovení § 114b o. s. ř. vyzvána k vyjádření.

S ohledem na výše uvedené odvolací soud uzavřel, že předpoklady k vydání rozsudku pro uznání byly naplněny v případě nároku na úhradu zádržného, zatímco ohledně nároku na smluvní pokutu nikoliv.

Žalovaná podala dovolání proti rozsudku odvolacího soudu a výslovně i proti rozsudku soudu prvního stupně, odkazujíc co do jeho přípustnosti na ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. a co do důvodů na ustanovení § 241a odst. 2 písm. a), písm. b) o. s. ř.

Podle dovolatelky je dovolání přípustné, protože rozhodnutí odvolacího soudu má ve věci samé zásadní právní význam při řešení otázky, která jednak v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla zcela vyřešena a soud prvního stupně i soud odvolací se navíc ve svých rozhodnutích odchylojí od ustálené judikatury.

Dovolatelka namítá, že soud prvního stupně, aniž by postupoval zákonem předepsaným způsobem - posoudit, zde je možné vést řízení o žalobou uplatněných nárocích; posoudit, zda je možné přejmout do výroku soudního rozhodnutí žalobkyní použitou formulaci nároku na smluvní pokutu; a vyzvat žalobkyni ve smyslu § 43 o. s. ř. k odstranění vad v žalobě - shledal podmínky k vydání platebního rozkazu jako naplněné. S ním vydal i kvalifikovanou výzvu dle § 114b odst. 1 o. s. ř. se všemi

důsledky, které z ní žalované plynuly. Přitom se soud měl v první řadě zabývat samotnou žalobou. V takovém případě by musel dojít k závěru, že podaná žaloba trpí vadami a měl tedy postupovat k jejich odstranění. Tuto vadu pak v hlavní části a jejích důsledcích nenapravit ani odvolací soud.

Dovatelka odvolacímu soudu dále vytýká, že nesprávně právně posoudil okolnosti, za nichž je možné vydat platební rozkaz, podmínky pro vydání kvalifikované výzvy a nesprávně aplikoval usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 22. června 2010, sp. zn. 23 Cdo 5280/2009, o možnosti uplatnit fikci uznání nároku vůči jednotlivým oddělitelným žalobním nárokům zvláště při objektivní kumulaci nároků a nerespektoval přitom odlišnost podmínek vydání kvalifikované výzvy pro vydání výzvy na základě rozhodnutí platebním rozkazem.

Dovatelka odkazujíc na znění ustanovení § 172 o. s. ř. a judikaturu Nejvyššího soudu namítá, že platebním rozkazem je možno věc rozhodnout pouze tehdy, je-li možné jí rozhodnout o celé žalobě, tedy o všech nárocích v žalobě uplatněných.

Ohledně podmínek pro vydání kvalifikované výzvy uvádí, že dle ustáleného výkladu jsou podmínky pro vydání platebního rozkazu i podmínkami pro vydání kvalifikované výzvy, jestliže soud vydává výzvu na základě toho, že rozhodl platebním rozkazem. Je-li tedy možno platebním rozkazem rozhodnout pouze o celé žalobě, je vyloučeno, aby se podmínky vydání kvalifikované výzvy vázaly k jednotlivým nárokům odděleně. Dovatelka zdůrazňuje nutnost postupu dle ustanovení § 43 o. s. ř. pro vady žaloby. Upozorňuje, že žaloba v projednávané věci nevyhovuje požadavkům dle § 79 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 172 o. s. ř., neboť obsahuje vady a brání tedy soudu v postupu dle § 114b odst. 1 o. s. ř. a § 153a odst. 3 o. s. ř. Žalobkyně totiž uplatnila nárok na smluvní pokutu způsobem, že nárok nevyčíslila, a tím založila neurčitost žalobního petitu, který by vzhledem k ustanovení § 261a odst. 1 o. s. ř. nebylo možno pojmout do výroku soudu pro materiální nevykonatelnost, jelikož se jedná o peněžité plnění, které musí být vyčísleno. Současně žalobkyně uplatnila v žalobě nárok, který měl v budoucnu teprve vzniknout, a který jí ke dni podání žaloby nespověděl. Dovatelka nesouhlasí s výkladem odvolacího soudu, že i tam, kde bylo rozhodnuto platebním rozkazem a vydána na něho vázaná kvalifikovaná výzva, se jako podmínky pro vydání výzvy uplatní pouze zásady projednatelnosti žaloby dle ustanovení § 79 o. s. ř. a nikoliv rigidnější pravidlo ustanovení § 172 o. s. ř. Dle jejího mínění je předmětná žaloba nejasná a rozporuplná. Dovatelka tedy uzavírá, že vydání kvalifikované výzvy dle § 114b odst. 1 o. s. ř. z důvodu, bylo-li o věci rozhodnuto platebním rozkazem, a to za situace, kdy žaloba vykazuje zřejmé vady neumožňující soudu rozhodnout platebním rozkazem, je zcela zjevně v rozporu nejen se zákonem, ale rovněž i s ustálenou judikaturou (dovatelkou citovanou). Dovatelka nesouhlasí ani s názorem odvolacího soudu, že podmínky k vydání kvalifikované výzvy dle ustanovení § 114b o. s. ř. se bez ohledu na to, jestli bylo o věci rozhodnuto platebním rozkazem, již posuzují odděleně ke každému nároku se samostatným skutkovým základem zvláště. Podle dovoatelky zákon rozlišuje mezi kvalifikovanou výzvou pro povahu věci a okolnosti případu a výzvou při rozhodnutí platebním rozkazem.

Dovatelka současně opakuje i odvolací námitky vůči procesnímu postupu soudu prvního stupně, přičemž odvolacímu soudu vytýká, že se s nimi dostatečně nevypořádal. Rozsudek odvolacího soudu považuje v části odůvodnění o podmínkách vydání kvalifikované výzvy za vnitřně rozporuplný, nepřezkoumatelný a v přímém rozporu s ustálenou judikaturou, v odůvodnění ostatních námitek zcela v rozporu s minimálními požadavky na řádné odůvodnění rozsudků v demokratickém právním státě. Nepřezkoumatelnost dovoatelka vytýká i rozsudku soudu prvního stupně, když nespĺňuje požadavky kladené na řádné odůvodnění rozsudku pro uznání a vůbec se nezabývá předpoklady vydání takového rozhodnutí.

Na základě v dovolání uvedené obsáhlé argumentace dovoatelka závěrem navrhuje, aby dovoací soud rozsudek odvolacího soudu i rozsudek soudu prvního stupně zrušil, a věc vrátil posléze jmenovanému soudu k dalšímu řízení.

Žalobkyně se k dovolání žalované nevyjádřila.

Nejvyšší soud České republiky (dále též jen „Nejvyšší soud“) úvodem poznamenává, že rozhodné znění občanského soudního řádu pro dovolací řízení (od 1. července 2009) se podává z bodů 1. a 12., části první, článku II. zákona č. [7/2009](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

Dovoláním lze napadnout pravomocná rozhodnutí odvolacího soudu, pokud to zákon připouští (§ 236 odst. 1 o. s. ř.).

Žalovaná dovoláním výslovně napadá i rozsudek soudu prvního stupně. Vzhledem k tomu, že funkční příslušnost dovolacího soudu k projednání dovolání proti rozhodnutí soudu prvního stupně není dána, dovolací soud řízení o tomto dovolání podle ustanovení § 104 odst. 1 o. s. ř. zastavil (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 4. září 2003, sp. zn. 29 Odo 265/2003, uveřejněné pod číslem 47/2006 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek). Ve zbylé části dovolací soud posuzoval již jen dovolání žalované proti rozsudku odvolacího soudu.

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání proti rozsudku odvolacího soudu bylo podáno v zákonné lhůtě (§ 240 odst. 1 o. s. ř.) a obsahuje stanovené náležitosti, se nejprve zabýval otázkou subjektivní a objektivní přípustnosti dovolání.

Podle ustanovení § 240 odst. 1 věty první o. s. ř. účastník může podat dovolání do dvou měsíců od právní moci rozhodnutí odvolacího soudu u soudu, který rozhodoval v prvním stupni. Stejně právo jako účastník má ten, kdo není účastníkem řízení, avšak z rozhodnutí odvolacího soudu mu vznikají práva nebo povinnosti.

Z obecného závěru, že k dovolání jsou legitimováni účastníci řízení, nelze dovozovat, že by dovolání mohl podat kterýkoliv z nich. Z povahy dovolání jako oprávněného prostředku plyne, že k dovolání je oprávněna jen ta strana (účastník řízení), které nebylo rozhodnutím odvolacího soudu plně vyhověno, popř. které byla tímto rozhodnutím způsobena určitá újma na jejích právech (tzv. subjektivní přípustnost dovolání). Rozhodujícím přitom je výrok rozhodnutí odvolacího soudu, protože existenci případné újmy lze posuzovat jen z procesního hlediska, nikoli podle hmotného práva, neboť pak by šlo o posouzení důvodnosti nároku ve věci samé. Oprávnění podat dovolání tedy svědčí jen tomu účastníku, v jehož neprospěch vyznívá poměření nejprůzračnějšího výsledku, který odvolací soud pro účastníka mohl založit svým rozhodnutím, a výsledku, který svým rozhodnutím skutečně založil, je-li zároveň způsobená újma odstranitelná tím, že dovolací soud napadené rozhodnutí zruší (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu České republiky ze dne 30. října 1997, sp. zn. 2 Cdon 1363/96, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 3, ročník 1998, pod číslem 28).

Žalovaná napadla dovoláním rozsudek odvolacího soudu mimo jiné i v té části výroku I., kterou odvolací soud změnil rozsudek soudu prvního stupně ve výroku I. v části, v níž bylo rozhodnuto o povinnosti žalované zaplatit smluvní pokutu ve výši 0,03 % denně z částky 6,059.425,97 Kč od 1. června 2006 do zaplacení tak, že se rozsudek pro uznání v tomto rozsahu nevydává a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení. V tomto rozsahu je dovolání žalované subjektivně nepřípustné (tedy podané někým, kdo k takovému podání není oprávněn), neboť tímto rozhodnutím nebyla způsobena újma na jejích právech, která by byla odstranitelná zrušením této části napadeného rozsudku. Nejvyšší soud je proto jako takové v tomto rozsahu podle ustanovení § 243b odst. 5 a § 218 písm. b) o. s. ř. odmítl.

Po zjištění, že jinak je žalovaná k podání dovolání proti rozsudku odvolacího soudu subjektivně legitimována, se dovolací soud dále zabýval dalším obsahem jejího dovolání, směřujícím proti části výroku I. rozsudku odvolacího soudu, kterou byl potvrzen výrok I. soudu prvního stupně co do

povinnosti žalované zaplatit žalobkyni částku 6,059.425,97 Kč s příslušenstvím.

Dovolání je přípustné proti rozsudku odvolacího soudu a proti usnesení odvolacího soudu, jimiž bylo změněno rozhodnutí soudu prvního stupně ve věci samé [§ 237 odst. 1 písm. a) o. s. ř.], jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, kterým soud prvního stupně rozhodl ve věci samé jinak než v dřívějším rozsudku (usnesení) proto, že byl vázán právním názorem odvolacího soudu, který dřívější rozhodnutí zrušil [§ 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř.], nebo jimiž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, jestliže dovolání není přípustné podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. b) o. s. ř. a jestliže dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam [§ 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.].

Proti potvrzujícímu rozsudku odvolacího soudu je dovolání přípustné za podmínek uvedených v § 237 odst. 1 písm. b) a písm. c) o. s. ř. O případ uvedený pod písm. b) se v projednávané věci nejedná, přípustnost dovolání může být proto dána jen za podmínek uvedených v § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř.

Podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je dovolání proti rozsudku odvolacího soudu, jímž bylo potvrzeno rozhodnutí soudu prvního stupně, přípustné za podmínky, že dovolání není přípustné podle písmena b) tohoto ustanovení a dovolací soud dospěje k závěru, že napadené rozhodnutí má ve věci samé po právní stránce zásadní význam.

Rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam zejména tehdy, řeší-li právní otázku, která v rozhodování dovolacího soudu dosud nebyla vyřešena nebo která je soudy rozhodována rozdílně, nebo má-li být dovolacím soudem vyřešená právní otázka posouzena jinak; k okolnostem uplatněným dovolacími důvody podle § 241a odst. 2 písm. a) a § 241a odst. 3 o. s. ř. se nepřihlíží.

Předpokladem přípustnosti dovolání podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je, že řešená právní otázka měla pro rozhodnutí o věci určující význam, tedy že nešlo jen o takovou otázku, na níž výrok odvolacího soudu nebyl z hlediska právního posouzení založen.

Je-li přípustnost dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. spjata se závěrem o zásadním významu rozsudku po stránce právní, je způsobilým dovolacím důvodem zásadně jen důvod podle § 241a odst. 2 písm. b) o. s. ř. Otázku, zda dovoláním napadené rozhodnutí odvolacího soudu má po právní stránce zásadní význam, však lze zvažovat i z hlediska námitky, že řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci [dovolací důvod podle § 241a odst. 2 písm. a) o. s. ř.], jestliže posouzení, zda řízení je postiženo procesní vadou, vychází ze střetu odlišných právních názorů na výklad procesního předpisu (srov. např. nález Ústavního soudu ze dne 9. ledna 2008, sp. zn. II. ÚS 650/06 nebo usnesení Ústavního soudu ze dne 28. července 2010, sp. zn. IV. ÚS 1464/10). Tak je tomu i v projednávané věci, kdy námitky dovolatelky směřující k výkladu procesního předpisu (jedná se o spor o výklad procesního práva, na němž je založeno rozhodnutí odvolacího soudu), mají přesah do roviny zásadního posouzení procesních norem a lze jimi (k jejich přezkoumání) přípustnost dovolání založit.

Dovolacím soudem nebyla dosud řešena otázka, zdali za situace, kdy bylo žalobou uplatněno více nároků a o některých z nich nelze z žalobních tvrzení dosud učinit závěr o jejich projednatelnosti, lze v řízení vydat platební rozkaz spojený s výzvou podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. a při splnění podmínek ustanovení § 114b o. s. ř. u těch nároků, které projednatelné jsou, může nastat fikce uznání uplatněného nároku a soud o těchto nárocích může rozhodnout rozsudkem pro uznání podle ustanovení § 153a o. s. ř.

Podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. je proto dovolání v rozsahu, ve kterém směřuje proti rozsudku odvolacího soudu, jímž byl potvrzen rozsudek soudu prvního stupně o povinnosti žalované

zaplatit žalobkyni částku 6,059.425,97 Kč s příslušenstvím, přípustné. Dovolání je i důvodné.

V posuzované věci žalobkyně uplatnila dva nároky se samostatným skutkovým základem (vedle doplatku ceny díla v podobě zádržného se domáhá též úhrady smluvní pokuty) a soud je projednal ve společném řízení (jde tedy případ tzv. objektivní kumulace). V části nároku na zaplacení smluvní pokuty trpí žaloba vadami a není dosud projednatelná.

Rozhodnutí odvolacího soudu je založeno na právním závěru, že v projednávané věci bylo rozhodnuto platebním rozkazem v souladu s požadavky vyplývajícími z ustanovení § 172 odst. 1 i odst. 2 o. s. ř. a že byly-li v žalobě uplatněny dva nároky, podmínky pro vydání usnesení dle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. se posuzují samostatně. Předpoklady k vydání rozsudku pro uznání byly podle odvolacího soudu naplněny v případě nároku na úhradu zádržného (a o této části nároku nastala fikce uznání uplatněného nároku), zatímco ohledně nároku na smluvní pokutu nikoliv. Toto právní posouzení odvolacím soudem není správné. Odvolací soud nesprávně vyložil ustanovení § 172 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 114b o. s. ř.

Právní posouzení věci je činnost soudu, spočívající v podřazení zjištěného skutkového stavu pod hypotézu (skutkovou podstatu) vyhledané právní normy, jež vede k učinění závěru, zda a komu soud právo či povinnost přiznává či nikoliv. Právní posouzení věci je obecně nesprávné, jestliže odvolací soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, nebo právní normu sice správně určenou nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval

Podle ustanovení § 172 o. s. ř. soud může i bez výslovné žádosti žalobce a bez slyšení žalovaného vydat platební rozkaz, je-li v žalobě uplatněno právo na zaplacení peněžité částky a vyplývá-li uplatněné právo ze skutečností uvedených žalobcem. V platebním rozkazu žalovanému uloží, aby do 15 dnů od doručení platebního rozkazu žalobci zaplatil uplatněnou pohledávku a náklady řízení nebo aby v téže lhůtě podal odpor u soudu, který platební rozkaz vydal (odstavec 1). Platební rozkaz nelze vydat, a) není-li znám pobyt žalovaného; b) má-li být platební rozkaz doručen žalovanému do ciziny (odstavec 2).

Z citovaného ustanovení je zřejmé, že jednou z podmínek (vedle toho, že předmětem žalobního nároku je peněžité plnění) vydání platebního rozkazu je, že žalobkyně uplatněné právo vyplývá ze skutečností jí uvedených v žalobě. Uplatněné právo vyplývá ve smyslu ustanovení § 172 odst. 1 věty první o. s. ř. ze skutečností uvedených žalobkyní tehdy, jestliže právní posouzení v žalobě vyličených rozhodujících skutečností vede samo o sobě k závěru, že žalobní návrh (petit) je po právu. Pro možnost vyhovění věci platebním rozkazem musí žaloba obsahovat vyličení všech rozhodných skutečností, tedy všech těch, které jsou z hlediska příslušné hmotněprávní kvalifikace nároku tvrzeného žalobkyní právně relevantní. Platební rozkaz nemůže být vydán, neuzavřel-li soud po provedené právní kvalifikaci, že hmotné právo žalobkyní tvrzený nárok vůči žalované v celém uplatněném rozsahu zakládá. Platebním rozkazem lze tedy rozhodnout jen tak, že žalobě bude zcela vyhověno; zamítnutí žaloby, byť jen zčásti (například v požadavku na přisouzení příslušenství jistiny), je formou platebního rozkazu vyloučeno.

Je-li žalobou uplatněno více nároků a neumožňují-li skutková tvrzení v žalobě učinit závěr, že z nich vyplývají všechny nároky, nelze platebním rozkazem rozhodnout pouze o nárocích některých. V úvahu pak přichází buď doplnění žaloby o potřebná skutková tvrzení, nebo může soud přistoupit k přípravě jednání a posléze k projednání věci (srov. shodně Drápal, L., Bureš, J. a kol. Občanský soudní řád. Komentář. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1152).

V projednávané věci tak předpoklady pro vydání platebního rozkazu splněny nebyly, jelikož ze skutečností uvedených žalobkyní v žalobě nevyplývalo uplatněné právo na zaplacení smluvní pokuty. Žalobou uplatněným nárokům nebylo možno zcela vyhovět. Platebním rozkazem proto nebylo možné

rozhodnout ani o nároku na zaplacení částky 6,059.425,97 Kč s příslušenstvím (doplatek ceny díla v podobě zádržného).

Odvolací soud tedy pochybil, když uzavřel, že v projednávané věci bylo rozhodnuto platebním rozkazem v souladu s požadavky vyplývajícími z ustanovení § 172 odst. 1 i 2 o. s. ř.

Z výše uvedeného pak lze dovodit i zodpovězení otázky, zda v situaci, kdy bylo uplatněno žalobou více nároků se samostatným skutkovým základem a ohledně některých z nich nebyly v žalobě vylíčeny všechny rozhodné skutečnosti, se podmínky pro vydání výzvy podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. spojené s vydáním platebního rozkazu, mohou posuzovat samostatně u každého z nároků.

Podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. vyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu, jakož i tehdy, bylo-li o věci rozhodnuto platebním rozkazem, elektronickým platebním rozkazem nebo evropským platebním rozkazem, může předseda senátu místo výzvy podle § 114a odst. 2 písm. a) o. s. ř. nebo nebylo-li takové výzvě řádně a včas vyhověno, žalovanému usnesením uložit, aby se ve věci písemně vyjádřil a aby v případě, že nárok uplatněný v žalobě zcela neuzná, ve vyjádření vylíčil rozhodující skutečnosti, na nichž staví svoji obranu, a k vyjádření připojil listinné důkazy, jichž se dovolává, popřípadě označil důkazy k prokázání svých tvrzení; to neplatí ve věcech, v nichž nelze uzavřít a schválit smír (§ 99 odst. 1 a 2 o. s. ř.), a ve věcech uvedených v § 120 odst. 2 o. s. ř.

Z ustanovení § 114b odst. 5 o. s. ř. pak vyplývá, že jestliže se žalovaný bez vážného důvodu na výzvu soudu podle odstavce 1 včas nevyjádří a ani ve stanovené lhůtě soudu nesdělí, jaký vážný důvod mu v tom brání, má se za to, že nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznává; o tomto následku (§ 153a odst. 3 o. s. ř.) musí být poučen. To neplatí, jsou-li splněny předpoklady pro zastavení řízení nebo odmítnutí žaloby.

Podle ustanovení § 153a o. s. ř. uzná-li žalovaný v průběhu soudního řízení nárok nebo základ nároku, který je proti němu žalobou uplatňován, rozhodne soud rozsudkem podle tohoto uznání. Uzná-li žalovaný nárok proti němu žalobou uplatněný jen zčásti, rozhodne soud rozsudkem podle tohoto uznání, jen navrhne-li to žalobce [odstavec 1]. Rozsudkem pro uznání rozhodne soud také tehdy, má-li se za to, že žalovaný nárok, který je proti němu žalobou uplatňován, uznal (§ 114b odst. 5 a § 114c odst. 6 o. s. ř.) [odstavec 3].

Jestliže lze vydat platební rozkaz jen za situace, kdy žalobní nárok vyplývá z žalobních tvrzení, jsou pro případ kvalifikované výzvy při rozhodnutí věci platebním rozkazem stanoveny v tomto směru přísnější požadavky než v případě kvalifikované výzvy pro povahu věci nebo okolnosti případu (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 26. ledna 2005, sp. zn. 32 Odo 382/2004, který byl uveřejněn pod č. 65 ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek, roč. 2005).

Nebyly-li tedy v projednávané věci splněny požadavky vyplývající z ustanovení § 172 odst. 1 a 2 o. s. ř. (jak Nejvyšší soud uzavřel shora), nemohlo být o žalobou uplatněných nárocích rozhodnuto platebním rozkazem spojeným s výzvou podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. a nemohla proto ani nastat fikce uznání uplatněného nároku ve smyslu ustanovení § 114b odst. 5 o. s. ř. a ani být vydán rozsudek pro uznání dle ustanovení § 153a odst. 3 o. s. ř.

V této souvislosti je však třeba upozornit, že nelze-li vydat platební rozkaz spojený s výzvou podle ustanovení § 114b o. s. ř., je-li žalobou uplatněno více nároků se samostatným skutkovým základem a některé z nich nejsou projednatelné, není tím dotčen závěr vyslovený v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 11. května 2005, sp. zn. 21 Cdo 2165/2004, uveřejněný v Souboru civilních rozhodnutí Nejvyššího soudu, C. H. Beck, svazek 3, pod č. C 3358, podle kterého uplatnila-li žalobkyně v žalobě více práv (nároků) se samostatným skutkovým základem a soud je projednává (aniž by postupoval podle ustanovení § 112 odst. 2 o. s. ř.) ve společném řízení, nastává (může nastat) fikce uznání ve

smyslu ustanovení § 114b odst. 5 o. s. ř. vůči každému z těchto práv (nároků) samostatně a také samostatně vůči nim soud posuzuje i předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání podle ustanovení § 153a odst. 3 o. s. ř.

Je-li však kvalifikovaná výzva vydávána současně s platebním rozkazem, pak pro její vydání (stejně jako pro rozhodnutí ve věci platebním rozkazem) nepostačuje, jsou-li vylíčeny toliko skutečnosti rozhodující (srov. ustanovení § 79 odst. 1 o. s. ř.), avšak musí být dána vyšší kvalita žalobních skutkových tvrzení, a to na úrovni vylíčení všech rozhodných skutečností [srov. ustanovení § 101 odst. 1 písm. a) o. s. ř.]. Aby mohl soud vydat usnesení dle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. ve věci, ve které rozhodl platebním rozkazem, pak platí podmínka, že žaloba musí vyhovovat nárokům podle ustanovení § 172 odst. 1 o. s. ř.

Lze tedy uzavřít, že je-li žalobou uplatněno více nároků a neumožňují-li skutková tvrzení v žalobě učinit závěr, že z nich vyplývají všechny nároky, nelze platebním rozkazem rozhodnout pouze o nárocích některých. Za této situace nelze proto vydat ani kvalifikovanou výzvu k vyjádření podle ustanovení § 114b odst. 1 o. s. ř. s platebním rozkazem spojenou. Vyžaduje-li to povaha věci nebo okolnosti případu, lze však o těch nárocích, které jsou samostatně projednatelné, vydat podle ustanovení § 114b o. s. ř. kvalifikovanou výzvu k vyjádření samostatně. O těchto nárocích pak může nastat fikce uznání ve smyslu ustanovení § 114b odst. 5 o. s. ř. vůči každému z těchto nároků samostatně a také samostatně vůči nim soud posuzuje i předpoklady pro vydání rozsudku pro uznání podle ustanovení § 153a odst. 3 o. s. ř.

Z výše uvedeného vyplývá, že odvolacím soudem učiněný výklad ustanovení § 172 o. s. ř. ve spojení s ustanovením § 114b o. s. ř. není správný a uplatněný dovolací důvod nesprávného právního posouzení věci byl naplněn.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Reorganizace](#)
- [Soudní poplatky \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Spotřebitel \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správa společné věci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Správní řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vylučovací žaloba \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Promlčení, insolvence](#)
- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)